

Підсумовуючи усе вище зазначене, можна дійти до висновку, що ефективне формування та управління брендом у галузі підприємництва та торгівлі вимагає комплексного підходу, який поєднує стратегічне планування, творчість, послідовну комунікацію, адаптацію до змін ринкового середовища та постійний моніторинг становища компанії. Компанії, які приділяють належну увагу розвитку свого бренду, мають більше шансів на успіх у висококонкурентному середовищі сфери підприємництва та торгівлі [3]. Тому, лише за умови вдалого впровадження усіх цих стратегій та інструментів компанії можуть створити сильний, унікальний і виразний бренд, який забезпечить їм стійку конкурентну перевагу.

Список використаних джерел:

1. Формування та управління брендинговими технологіями підприємств регіону в умовах євроінтеграції : монографія / колектив авторів за заг. ред. д.е.н., проф. А. А. Вдовічена. Чернівці: Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ, 2023. 108 с.
2. Ладонько Л.С. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Брендменеджмент» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 028 Менеджмент соціокультурної діяльності галузі знань 02 Культура і мистецтво. Чернігів: НУЧК, 2023. 124 с.
3. Шматько Н.М., Пантелєєв М.С., Кармінська-Белоброва М.В., Мирошник Т.О. Бренд-менеджмент в стратегічному управлінні підприємством. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Економічні науки.* 2020. № 1. С. 110-115.

Канд. екон. наук Кучеренко С. К., Левенець А. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ПЕРСПЕКТИВИ ВІДКРИТТЯ СПІЛЬНИХ ОБОРОННИХ ПІДПРИЄМСТВ

З моменту вторгнення країни-агресора, виробники зброї країн-союзників стали виявляти ініціативу у створенні спільних з Україною оборонних підприємств. Наприклад, державний концерн «Укроборонпром» і Міністерство оборони Чеської Республіки домовились про створення спільного оборонного кластеру. Зокрема, йдеться про створення спільних ліній виробництва боєприпасів, виробництво броньованої техніки й реактивних систем залпового вогню. Вони вироблятимуться в тому числі на потужностях країн-партнерів [3]. Також

Україна домовилася з двома американськими провідними компаніями про спільне виробництво на українській території 155-мм снарядів [5]. Україна і Швеція задекларували наміри про спільне виробництво бойових машин піхоти CV90 в Україні [6]. Французька компанія Turgis & Gaillard підписала контракт з українським підприємством «Антонов» про спільне виробництво зменшеної та дешевшої версії БпЛА Aarok MALE [7].

Ще одним прикладом є угода з Німеччиною. У березні 2023 «Rheinmetall» анонсував, що планує будівництво в Україні танкового заводу вартістю 200 мільйонів євро, який здатен випускати до 400 танків «Panther» на рік. У липні 2023 року концерн заявив, що відкриє завод, який випускатиме й ремонтуватиме близько 400 бронетранспортерів «Fuchs». 18 жовтня 2023 року було зареєстроване спільне німецько-українське ТОВ «Райнметал-Українська оборонна промисловість». Новоутворене підприємство буде базуватися в Києві та здійснювати обслуговування і ремонт техніки, поставленої партнерами. Ризикам пошкодження заводу внаслідок можливих обстрілів, концерн «Rheinmetall» пропонує запобігти за рахунок ППО власного виробництва [1].

Необхідність розвитку власної оборонної промисловості підкреслює і уряд України. 16 січня 2024 року Кабінет Міністрів ухвалив зміни до Постанови №76 від 27 січня 2023 року. Згідно з ухваленим рішенням, військовозобов'язані працівники у сфері оборонно-промислового комплексу, бронюються незалежно від військового звання, віку та військово-облікової спеціальності та без обмежень щодо кількості, які підлягають бронюванню [2].

Створення спільних підприємств важливе також тому, що інвестори покривають суттєву частину витрат, а такі підприємства вимагають суттєвих капіталовкладень. Наприклад Туреччина побудувала новий завод з виробництва боєприпасів у 2021 році. Він може виробляти боєприпаси і зброю всіх калібрів від 5,56 мм до 203 мм. Підприємство було створено за 12 місяців завдяки інвестиціям обсягом у 25 мільйонів доларів [4]. Отже прикладів домовленостей про створення спільних з Україною оборонних підприємств чимало. Це договори з чеськими, американськими, шведськими, французькими та німецькими компаніями. Вони передбачають організацію виробництва зброї як за кордоном, так і на території України. Перший варіант більш безпечний. Другий дозволяє оперативніше доставляти зброю на фронт та створює робочі місця для українських

громадян. В будь-якому разі співзасновники покривають частину фінансових витрат. До того ж оборонні підприємства будуть вигідні і після війни. Зараз вони сприятимуть захисту нашої держави та вільного світу загалом, а в майбутньому можуть стати джерелом доходу як для України так і для інвесторів. Тому найближчим часом з'являтиметься все більше таких підприємств, що варто врахувати при підготовці відповідних фахівців.

Список використаних джерел:

1. Українська оборонна промисловість і Rheinmetall створили спільне підприємство. Укроборонпром. URL: <https://ukroboronprom.com.ua/news/ukrayinska-oboronna-promislovist-i-rheinmetall-stvorili-spilne-pidprijemstvo-2>.
2. Уряд вніс зміни щодо порядку бронювання військовозобов'язаних працівників підприємств ОПК. Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=eae2b183-c646-43f0-84bf-552348e46255&title=UriadVnisZminiDoPoriadku>.
3. Україна вироблятиме важке озброєння спільно з 6 країнами НАТО – «Укроборонпром». Радіо Свобода. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-ukraina-vyrobnytstvo-vazhke-ozbroiennia-ukroboronprom/32137286.html>.
4. Туреччина побудувала новий боеприпасний завод: за рік і \$25 млн.. URL: https://defence-ua.com/news/turechchina_pobuduvala_novij_bojepripasnij_zavod_za_rik_i_25_mln.
5. Компанії США допоможуть запустити в Україні виробництво снарядів. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/kompaniyi-ssha-dopomozhut-zapustyty-v-ukrayini-vyrobnytstvo-snaryd>.
6. Україна і Швеція домовляються про спільне виробництво БМП CV90. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/ukrayina-i-shvetsiya-domovlyayutsya-pro-spilne-vyrobnytstvo-bmp-cv90>.
7. Le drone Aarok vient? en Ukraine : Turgis & Gaillard signe un accord avec Antonov. La Tribune. URL: <https://www.latribune.fr/entreprises-finance/industrie/aeronautique-defense/le-drone-aarok-bientot-en-ukraine-turgis-gaillard-signe-un-accord-avec-antonov-978294.html>.

Мартем'янова С. Д., Стасюк Ю. М.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ПІДПРИЄМНИЦТВО: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Розвиток підприємницької діяльності та ефективність її функціонування є критично важливими для реалізації економічних реформ і формування стійкої економіки. Ця сфера виступає не лише ключовим, але й першочерговим рушійним фактором, що сприяє підвищенню рівня життя громадян, розв'язанню соціально-економічних проблем та забезпечує стале зростання країни. Підприємництво в Україні тісно пов'язане з механізмами управління, які визначають життєвий